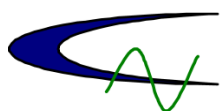

Schetsontwerp Groene buffer

Nijkerkerweg 47, Hoevelaken

Ecosens-nl ecologisch advies

Lathum

Colofon:

© **2016 Eqsens-nl ecologisch advies, Lathum**

Advies en veldwerk: W.C. Knol

Foto's: W.C. Knol

Opdrachtgever: Dhr. A. van Wincoop

Contactpersoon: Dhr. A van Wincoop

Projectnummer: 2016-02

1 Aanleiding

De ruimtelijke ontwikkelingen rond de A28 zijn voor de opdrachtgever aanleiding geweest om een opdracht te verstrekken voor een schetsontwerp natuurontwikkeling in de groene buffer nabij de Nijkerkerweg 47 te Hoevelaken. Doel van dit schetsontwerp is een plan voor versterking van de natuurwaarden in de groene buffer zoals ook is geschetst in de opgaven van de structuurvisie 2011 Nijkerk/Hoevelaken.

Het schetsontwerp is geen beheerplan of bestek maar geeft een oplossingsrichting aan voor mogelijke omvorming van landbouwgronden naar natuur.

De precieze inrichting dient later uitgewerkt.

Figuur 1. Ligging van het plangebied Nijkerkerweg 47.

2 Landschap, historie en natuurwaarden

Landschap en historie

Het plangebied is een voormalig veenontginningslandschap dat vanaf Hoevelaken is ontgonnen. De oorspronkelijke verkavelingsrichting van het landschap is terug te vinden op oude topografische kaarten (1850-1900). Deze loopt in grote delen van het gebied van zuid naar noord en is daar begrensd door de Laak. Ten noorden van de Laak, bij Holkerveen, loopt de verkaveling van zuidwest naar noordoost. In het plangebied zelf is er geen duidelijke verkaveling en lijkt het gebied eerder op een overhoek in het landschap. Uit historische kaarten blijkt dat het landschap in en rond het plangebied open was, met akkers, grasland en deels niet ontgonnen natte heide en veen. Ten westen van de locatie bevindt zich het Hoevelakense bos.

Figuur 2 Historische landschap rond 1850-1900 (links) en huidig landschap (rechts).

Hoogte en bodem.

Het noordelijk en zuidelijk deel van het plangebied zijn laag gelegen, rond 2,1-2,3 meter boven NAP. In de winter kan er sprake zijn van hoge slootpeilen die in de zomer weer flink kunnen zakken. In het centrale deel waar nu een akker ligt, is een welving zichtbaar en daar ligt het maaiveld op bijna 3 meter boven NAP. De laagste delen hebben het karakter van een moerige beekeerdgrond en de akker heeft het karakter van een enkeerdgrond maar is daar te jong voor. Door het langdurig gebruik als gras- en maisland is de bodem vermoedelijk fosfaat verzadigd. Dit beperkt de mogelijkheden om hier zeer schrale vegetaties te ontwikkelen.

Natuurwaarden

In het plangebied zelf komen maar beperkt natuurwaarden voor, vooral langs de sloten. Wel is het aangrenzende Overbosch van belang voor plant- en diersoorten van park- en stinzenbossen en natte hakhoutbossen. Reewild maakt regelmatig gebruik van het plangebied en heeft rustplekken in

het Overbosch. Daarnaast fungeert het plangebied als foerageergebied voor een algemene aantal broedvogels die in het Overbosch broeden.

Figuur 3. Hoogteligging binnen het plangebied. Donkerblauw is laag, groen is hoog en geel/rood het hoogst. Bron AHN2

3 Uitgangspunten voor het schetsontwerp

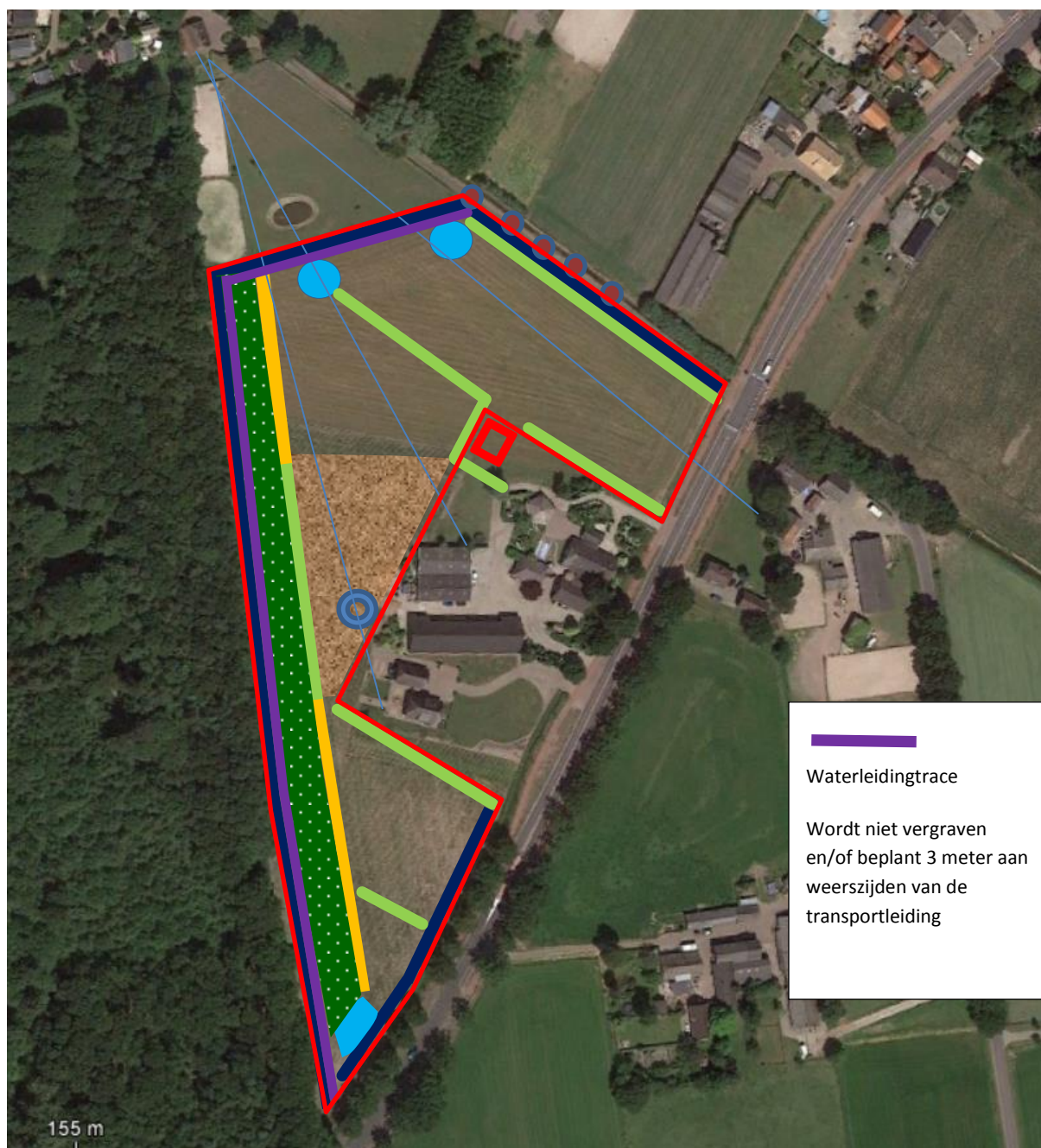
Vanuit de opdrachtgever zijn de volgende randvoorwaarden meegegeven:

- Omvorming van landbouwgrond naar een natuurlijke inrichting
- Niet opengesteld voor publiek, wel beleefbaar vanaf de openbare weg (landschappelijk)
- Geen beheerintensieve natuur
- Een landschap met zichtlijnen dat past bij het slagenlandschap.

Op basis van de bodem, hydrologie, landschap en historie en uitgangspunten van de opdrachtgever is voor de volgende ontwikkelingsrichting gekozen.

- Een ontwerp dat aansluit past bij het slagenlandschap en een orientatie heeft die parallel loopt aan de Laak en zichtassen heeft. Er is in het gebied geen duidelijke noord-zuid orientatie. Er wordt gekozen voor een zogenaamd coulissenlandschap gebaseerd op het oude slagenlandschap. Dat betekent dat een keuze voor bouselementen ipv smalle singels. Ecologisch heeft dit een grote meerwaarde zoals rustgebied voor reewild en vogels en ontwikkeling van bosvegetatie.
- Een afwisseling van hakhout, struweel, grasland (op de laagste delen) en water
- Ontwikkeling van een bloemrijke (wild)akker op het hoogst gelegen deel tbv oa reewild en vogels
- Ontwikkeling van een aantal waterelementen tbv kamsalamander, ringslang, kikkers en libellen en versterking van natte elementen met rietstroken op de natste gronden
- Ecologische en landschappelijke aansluiting bij het Overbosch en versterking van die waarden.
- Ecologische en landschappelijke aansluiting bij de Laak in het noorden.

4 Schetskaart alternatief 2 aangepast 8 aug 2018

	<i>hakhout</i>		<i>solitaire boom</i>
	<i>rietstrook</i>		<i>waterloop/natuurvriendelijke oever</i>
	<i>struweel</i>		<i>opgaand bos winterlinde</i>
	<i>poel</i>		<i>bomenrij</i>
	<i>akker</i>		<i>plangrens</i>

Bos

Er wordt parallel aan het Overbosch een strook opgaand bos aangelegd. Op de lagere delen bestaat dit vooral uit zwarte els, aangevuld met inheemse loofhoutsoorten die hier ter plekke thuishoren zoals inheemse vogelkers, winterlinde, haagbeuk, hazelaar, es en Gelderse roos. Het heeft een opgaand karakter. Overwogen kan worden dit bos als hakhout te beheren met een langere omlooptijd van 12 jaar of meer. Het bos is aantrekkelijk voor vogels, reewild, vlinders en planten van vochtig loofbos. Ter hoogte van de akker bestaat het bos vooral uit Winterlinde, haagbeuk en wintereik. Door de ligging neemt het bos ruimtelijk niet veel plek, maar is het door een waterloop geïsoleerd van het Overbosch en daarom rustig voor reewild en broedvogels, in contrast met het Overbosch. Voor zeldzame bosplanten (o.a. bosanemoon) is het op termijn een belangwekkend bosgebied.

Struweel

Het schetsontwerp voorziet in de aanleg van struweel uitgelijnd parallel aan de Laak. Deze struweelstroken zijn 5 meter breed. Ze versterken door hun ligging de oriëntatie op het Overbosch het slagenlandschap aan de andere kant van de Nijkerkerstraat. De struwelen zijn door gerichte aanplant en beheer niet al te hoog. Ze dempen deels ook het geluid vanaf de Nijkerstraat. Het struweel bestaat uit inheemse soorten die in de regio tamelijk zeldzaam zijn en ook uit het Overbosch verdwenen zijn. Daarmee vervult het plangebied een bijzondere natuurfunctie. Te denken valt aan een en tweestijlige meidoorn, kardinaalsmuts, hazelaar, sleedoorn, hondsroos en Gelderse roos. Deze struwelen zijn bijzonder aantrekkelijk voor (broed)vogels, maar hebben op termijn ook een botanische waarde. Daarnaast zijn het voor vlinders belangrijke elementen. Een apart struweel is gepland tegenover de bebouwing langs de rand van het Overbosch en vormt daar een fraaie overgang naar het hoog opgaande bos. De struwelen naast de bebouwing zijn relatief laag en kunnen iedere 6 jaar worden gedund. Het Overbosch struweel vormt een fraai overgang naar het bos en kan hoger worden.

Rietstroken

Langs het Overbosch is voorzien in een brede rietstrook van circa 5 meter aansluitend op de nieuwe bosstrook waterloop ter plekke. Deze rietstrook met natuurvriendelijke oever biedt goede dekking voor reewild, maar is ook van belang voor vogels, amfibieën en de zeldzame ringslang. De strook kan jaarlijks in de winter gemaaid maar ook enkele jaren overstaan of om en om worden gemaaid. Een deel van het maaisel kan prima als broeihoop voor ringslangen fungeren langs de rand van het bos. De aanleg van deze strook vraagt om maaiveldverlaging. De grond kan worden gebruikt op de akker.

Akker

Het hoge deel ten westen van de bebouwing is voorzien als bloemrijke wildakker. Door te werken met een eenvoudig teeltplan van winterrogge, haver, bladrammenas en bloemrijke wildmengsels (Phacelia) ontstaat hier een aantrekkelijk biotoop en schuilplek voor reewild, maar ook voor overwinterende vogels, vlinders en bijen, zeker als er 's winters randen met graan blijven staan.

Extensief grasland

Tussen de bospercelen liggen graslanden die met beperkte bemesting als grasland worden beheerd. Ze worden 10-15 cm afgegraven om de fosfaatlast te verlagen. De eerste 5-10 jaar zullen ze twee keer per jaar gemaaid (eind mei en september) moeten worden met afvoer van het gras. Om het fosfaat in de bodem verder te verarmen kan worden volstaan met een jaarlijkse bemesting van Stikstof (max 50 kg) en Kalium, maar geen fosfaat. Hierdoor zullen bloemrijke graslanden ontstaan en wordt pitrusvorming voorkomen. In drogere perioden helpt naweiden ook. Initieel kan uitstrooien van inheems bloemrijk maaisel zorgen voor een versnelling van de bloemrijkdom.

Poelen

Op de natste delen worden enkele poelen gegraven tbv amfibieën waaronder de zeldzame kamsalamander. Verwacht wordt dat de poelen hier ook belangrijk worden voor libellen. Doordat ze nabij de Laak liggen is er goede uitwisseling mogelijk met de fauna van andere watergebieden. In droge perioden zullen ze in de zomer deels kunnen droogvallen. Voor amfibieën is dat geen probleem. Overwogen kan worden ze bij veelvuldige droogval te voorzien van een waterpomp.

Solitaire boom

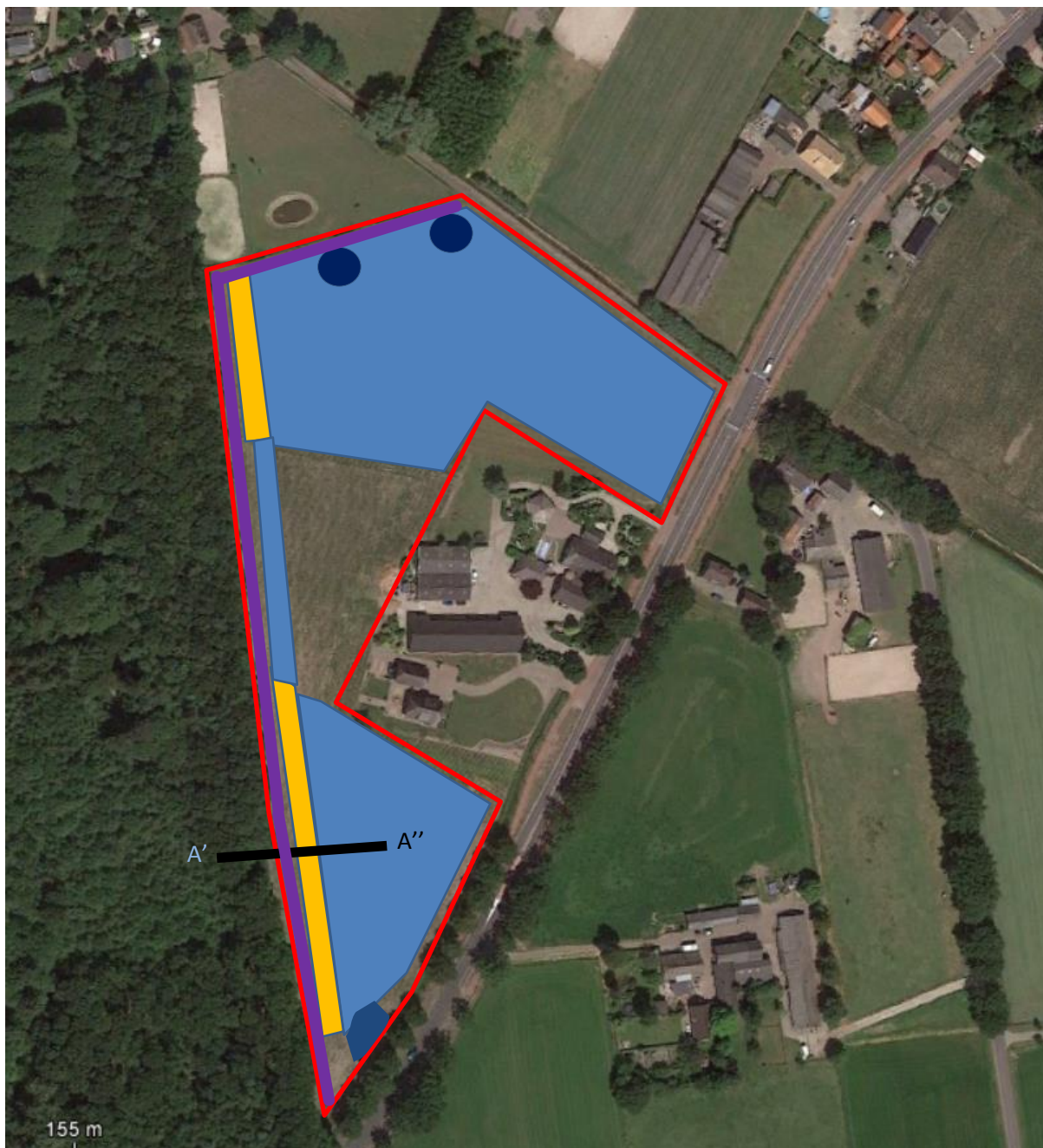
Midden op de akker is voorzien in een solitaire boom (zomerlinde) met een rondom boombankje. Het is een ontmoetingspunt voor alle bewoners van aangrenzende panden.

Bomenrij

Aan de noordzijde wordt een bomenrij aangelegd van knotwilg in het verlengde van de bestaande knotwilgen. Daarmee wordt het landschap transparant gehouden en de eenheid hersteld.

Ontsluiting

Het gebied zelf is ontsloten voor de eigenaar en er zal geen wandelpad worden aangelegd.

- = verlagen 15 cm
- = -150 cm
- = verlagen max 30 cm
- = transportleiding water (2x 3 meter niet vergraven en beplanten)

